

A pénztárak könyvvizsgálatának specialitásai, gyakorlati problémák, kérdések és válaszok

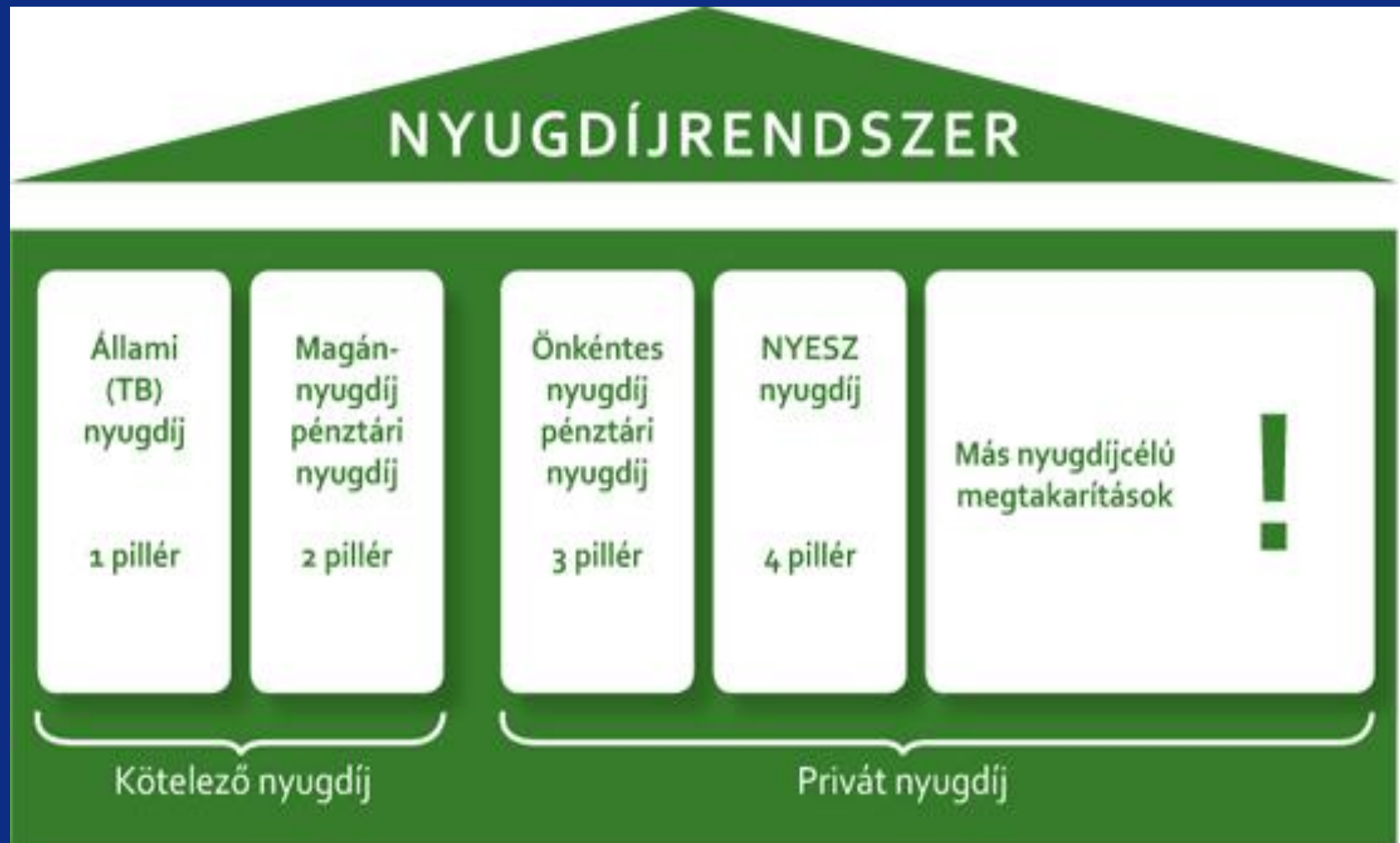
Előadó: Dóczy Istvánné
Audit manager
Mazars Kft.

Tartalom

- I. **Általános piaci áttekintés**
- II. **Jogszabályi háttér**
- III. **2013-2015.évi változások és 2016-ban várható változások**
- IV. **A pénztárak működési, számviteli és könyvvizsgálati sajátosságai dióhéjban**
- V. **Az MNB ellenőrzési tapasztalatai**
- V. **Összegzés**

I. Általános piaci áttekintés (2015. II. negyedéves adatok alapján)

Hazai nyugdíjrendszer felépítése

Hazai szereplők 2014.12.31

	Magán	Önkéntes	Egészség	Önsegélyező
Pénztárak száma (db)	4	47	31	11
Pénztárak vagyona (eFt)	208,7	1 097,9	60,2	2,7
Pénztárak taglétszáma (fő)	61 498	1 169 625	1 021 526	40 179

Hazai szereplők 2015.06.30.

	Magán	Önkéntes	Egészség	Önsegélyező
Pénztárak száma (db)	4	45	29	11
Pénztárak vagyona (eFt)	219,6	1 143,3	57,8	2,5
Pénztárak taglétszáma (fő)	59 876	1 162 924	1 041 554	39 762

Magánnyugdíjpénztári piac (MNB adatok alapján)

- A magánnyugdíjpénztárak számában nincs változás (4 db)
- A kezelt vagyon piaci értéke az előző év azonos időszakához képest 8,1%-kal bővült (219,6 Mrd Ft)
- A nyugdíjpénztári piac vagyon, illetve taglétszám alapján számított legnagyobb súlyú szereplői továbbra is a pénzügyi csoportokhoz tartozó, azaz banki, biztosítói háttérrel rendelkező pénztárak.
- A taglétszám lassú csökkenése tovább folytatódott, és a II. negyedév végére először, 60 ezer fő alá csökkent (59,876 fő)
- 2013-tól járadékszolgáltatás, melynek jogszabályi megalapozottsága még továbbra sem tisztázott (folyamatban van)

Magánnyugdíjpénztári szereplők és elvárások 2015

Pénztár	Havi tagdíj minimum	Kért adomány (önkéntesen adható)	Tagok száma (fő)	Vagyon (2014. végén)
Horizont (volt AXA)	500 Ft	3000 Ft/negyedév, 2015. márc. 1-től 500 Ft/hó	39 000	130milliárd Ft
Budapest	200 Ft	0 Ft	7 263	20 milliárd Ft
MKB	1000 Ft	1000 Ft/hó	4 400	18 milliárd Ft
Szövetség (volt Allianz)	400 Ft	5000 Ft/év	10 600	30 milliárd Ft

A magánnyugdíjpénztárak 2014-es hozamai

Pénztár	Portfólió		
	Klasszikus	Kiegyensúlyozott	Növekedési
	Hozam (%)	Hozam (%)	Hozam (%)
Horizont	6,73	10,91	9,81
Budapest	5,97	11,46	10,91
MKB	3,93	9,28	10,51
Szövetség	2,70	11,11	10,24

Önkéntes nyugdíjpénztári piac (MNB adatok alapján)

- A beolvadási folyamatok következtében 45 db-ra csökkent a számuk
- A kezelt vagyon nagyságrendje 1.143,3 Mrd forint (0,8% növekedés)
- A tagok 2009 óta egyenletes ütemben csökkent (1.162.924 fő, 1,4%-os csökkenés előző év hasonló időpontjához képest)

Egészségpénztári piac (MNB adatok alapján)

- Jelenleg 29 db egészségpénztár van a piacon (2 beolvadás után)
- A kezelt vagyon nagyságrendje 57 Mrd Ft
- A tagok száma 1.041.554 fő (2 %-os növekedés, szektor életében legmagasabb érték)
- Továbbra is jellemző, hogy a kifizetett szolgáltatásokból szinte teljes egészében kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatást finanszíroztak a pénztártagok, és elenyésző az életmódjavító egészségpénztári szolgáltatások aránya

II. Jogszabályi háttér

II. Fontosabb jogszabályok

- **Mindhárom pénztári forma könyvvizsgálata során figyelembe kell venni a 2000. évi C. törvényt.**

- **Magánnyugdíjpénztárak könyvvizsgálata során figyelembe veendő főbb jogszabályok:**

1997. évi LXXXII. Törvény a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról

222/2000. (XII.19.) Korm. rendelet a magánnyugdíjpénztárak beszámolóképzési és könyvvezetési közelezettségének sajátosságairól

282/2001 (XII.26.) Korm. rendelet a magánnyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási tevékenységéről

II. Fontosabb jogszabályok

- **Önkéntes nyugdíjpénztárak könyvvizsgálata során figyelembe veendő jogszabályok:**

1993.évi XCVI törvény az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról

223/2000. (XII.19.) Korm. rendelet az önkéntes nyugdíjpénztárak beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól

281/2001 (XII.26.) Korm. rendelet az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól

II. Fontosabb jogszabályok

- **Egészségpénztárak könyvvizsgálata során figyelembe veendő jogszabályok:**

252/2000. (XII. 24.) Korm. Rendelete az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól

III.

Legfontosabb múltbéli és várható változások

Az utóbbi évek változásainak áttekintése

2011. év

- 2010. november és 2011. december között a magánnyugdíjpénztári levonás az állami nyugdíjkasszába került befizetésre, majd 2012-től a törvényi változások ezt az időszakot határozatlan ideig meghosszabbították
- Első visszalépési lehetőség a magánnyugdíjpénztári rendszerből az állami nyugdíjrendszerbe
- Pályakezdők kötelező magánnyugdíjpénztári tagságának eltörlése.
- Az önkéntes pénztárba történő egyéni tagi befizetés kedvezménye 30%-ról 20%-ra csökkent (maximum 100 ezer Ft, visszalépő tagok esetében maximum 300 ezer Ft).

Az utóbbi évek változásainak áttekintése

2012. év

- A magánnyugdíjpénztári tagdíj fogalmának megváltozása:
- - „Tagdíj: az az összeg, amelyet a pénztár tagja, a pénztár számára megfizet”
- - önkéntesen vállalt, rendszeresen fizetett hozzájárulás
- Második visszalépési lehetőség (reálhozam és tagdíj-kiegészítés visszaigénylési lehetőséggel)
- Megszűnt az a korlátozás, amely szerint a magánnyugdíjpénztár tagja elvesztette az állami nyugdíjra vonatkozó jogosultságát.

Az utóbbi évek változásainak áttekintése

2015. év (2014. novemberi előterjesztés alapján)

- nyugdíjszolgáltatás pénztári járadékként vagy biztosítótól, nyugdíjszolgáltatótól vásárolt életjáradékként
- járadékszolgáltatás jóváhagyott szolgáltatási szabályzat alapján
- pénzügyi tervek készítésének ütemezése az önkéntes pénztárakéval egyező, a hosszú távú terv 3 évre készül
- Fedezeti tartalék javára : 97,5%. Befektetési hozamból levonható a működési és likviditási alapra eső egységes tagdíj
- Vagyonkezelés (ha részben vagy egészen önállóan végzi) 0,4 % (bruttó piaci érték számtani átlagára)

Az utóbbi évek változásainak áttekintése

2015. év (2014. novemberi előterjesztés alapján)

- A pénztár jogutód nélkül végelszámolással megszűnik, ha a tagdíjfizető tagok száma a megelőző hat hónap átlagában legalább kétfő hónapon keresztül a taglétszám hetven százaléka alá csökken.

Ezt először a 2015. április 1. és szeptember 30. közötti időszakra kell vizsgálni.

Változások hatása a Magánpénztárakra

- Jelentősen lecsökkent a taglétszám és a díjbevétel
- Az elszámolható ktg. 2,5%, a vagyonkezelési díj pedig max. a vagyon 0,4 százaléka
- A pénztárak bevétel nélkül maradtak és folyamatos veszteséggel működtek. Ez utóbbit a korábban felhalmozott működési tartalékból illetve támogatásokból finanszírozzák
- Csak az önként vállalt plusz tagdíjban és támogatásokban reménykedhetnek (70%-os befizetési arányt elérték)
- Piacról kivonuló pénztár tagja ha 30 napon belül nem választ másik pénztárat, akkor automatikusan bekerül az állami nyugdíjrendszerbe
- Koncentráció a piacon, több beolvadás, végleszámolás

Önkéntes pénztárakat érintő tervezett változások

A 2015. november XX-i NGM előterjesztés (T/7396) alapján:

- új szolgáltatási forma:ütemezett pénzkivonás
- tagszervezési tevékenység biztosítók és pü-i intézmények által
- olyan önkéntes pénztár létrehozása amely önsegélyező, EP-i és EÜ-i önsegélyező feladatokat is ellát
- nem fizető tagoktól történő levonás lehetőség (tárgyidőszaki (havi, névi, féléves, éves) hozam mértékéig)
- pénztári vezetők nem lehetnek tagok ill. küldöttek meghatalmazottai a legfőbb szerv ülésein

Önkéntes pénztárakat érintő tervezett változások (folytatás)

- megszűnik a keresztféléves tervezés (admin. teher csökken, éves beszámolóban szereplő tény adatokkal egyeztetés)
- a pénztár nem alkalmazhat eltérő felosztási arányt a tagi befizetésekre ill. a munkáltatói hozzájárulásokra
- ingatlanértékelő megbízása is max. 5 év lehet
- Végelszámolás esetén a tagsági jogviszony az egyéni szálan lévő megtakarítás átutalásával szűnik meg
- Járadékszolgáltatás (banktechnikai járadék, ütemezett pénzkivonás, biztosítótól vásárolt életjáradék, ki nem fizetett rész örökölhető)
- több portfólió választási lehetőség (max 2000 Ft díj)

Önkéntes pénztárakat érintő tervezett változások (folytatás)

- új feladat a könyvvizsgálók számára: kötelesek a befektetett eszközöket tartalmazó letétkezelői nyilvántartást összevetni a pénztár analitikus nyilvántartásával és azok egyezőségéről, illetve annak hiányáról a Felügyeletet és a pénztárat tájékoztatni, ezáltal biztosítva a befektetések feletti teljesebb kontrollt

Az utóbbi évek változásainak áttekintése – önkéntes pénztár

2013. év

- Önkéntes nyugdíjpénztárak esetében keresztféléves pénzügyi tervezés bevezetése:
 - az éves pénzügyi terv időtávja az éves beszámolót elfogadó közgyűlés negyedévét követő négy negyedév
- Évente csak egy közgyűlés megtartása
- A 3 évre vonatkozó hosszú távú terv esetében maradt az eddigi naptári éves tervezés.
- A PSZÁF állásfoglalása értelmében vegyes pénztárak esetében eltérő időpontban kerül sor a két ágazat pénzügyi tervének elfogadására.

Az utóbbi évek változásainak áttekintése – önkéntes pénztár

● Béren kívüli juttatásokat érintő változások

- 450 e Ft/fő/év-re csökkent a kedvezményes adózás alá eső összeg (korábban 500 e Ft/fő/év)
- a munkáltatót terhelő adózás (önkéntes ill. egészségpénztári munkáltatói hozzájárulás után): a juttatás 1,19-szerese után 16% SZJA, és 14% EHO (korábban 10% volt)
- a keretösszeg felett is adható béren kívüli juttatás, de a keret feletti összegre 27% az EHO
- az önkéntes NYP-ba fizetett munkáltatói hozzájárulás csak akkor esik kedvezményes adó- és járulékfizetés hatálya alá, ha nem haladja meg a minimálbér 50%-át
- az önkéntes egészségpénztári munkáltatói hozzájárulás a minimálbér 30%-ig nyújtható kedvezményesen

Az utóbbi évek változásainak áttekintése – önkéntes pénztár

- A Cafeteria elemek összetétele ugyan nem változott 2013. január 1-jével, és 2014-ben sem vártak a Pénztárak jelentős változást, de a „konkurens elemek” (pl. SZÉP kártya és Erzsébet utalvány) megerősödtek, s azok negatívan hatottak az egészségpénztári munkáltatói befizetésekre.
- A munkáltatók 2013. január 1-je óta magasabb terheket fizetnek a cafeteria juttatások után az EHO mértékének emelése miatt.
- A gazdasági helyzet miatt továbbra sem valószínű, hogy a pénztártagoknál extra jövedelmek szabadulnak fel, és jelentősen növekedni fog az öngondoskodásra való nyitottság
- Változás történt az Öpt-ben, a szolgáltatások szabályozásának vonatkozásában, az egészségpénztári számla terhére ugyanis szolgáltatást fedező egészségbiztosítást lehet igénybe venni.

Cafeteria változásai 2015

2015. január elsejétől:

- éves 200 ezer forintig a béren kívüli juttatások közterhei, és egyedi korlátai nem változnak, a juttatás értékének 1,19-szerese után 16 százalék szja-t és 14 százalék eho-t, összességében 35,7 százalék közterhet kell fizetni.
- 200 ezer és 450 ezer forint között ez a 35,7 százalékos adóterhelés csak a SZÉP-kártyák esetében marad fent, más béren kívüli juttatások 51,17 százalékos közterhet viselnek (a juttatás értékének 1,19 szerese után 16 százalék szja-t és 27 százalék eho-t kell fizetni).
- Változatlan az eddig is magasabb közterhet viselő, és az adómentes juttatások köre.

Cafeteria változásai 2016

2016. január elsejétől:

- SZJA mértéke 16%-ról 15%-ra csökken, így a cafeteria adóterhe a 2015.évi 35,7% helyett 34,71% lesz (450 e Ft felett 51,17% helyett 49,98% lesz)
- 0,2%-os terv infláció mellett 3%-os nettó bérnövekedés várható
- Erzsébet Utalvány Plusz Kártya kibocsátása
- Lakáshitel cafeteria

IV. A pénztárak működési, számviteli és könyvvizsgálati sajátosságai

A könyvvizsgálati sajátosságok

- Az ágazatok (magán, önkéntes) rendszere jelentősen eltér, de tekintettel a jelentős számú tranzakciókra (különös tekintettel az önkéntes és egészségpénztári ágazatokra) mindkét esetben a kontrol alapú könyvvizsgálatot célszerű tervezni.
- **Folyamatba épített ellenőrzések**
 - manuális, vagy rendszerbe beépített ellenőrzés
 - az IT ellenőrzés kiemelt fontosságú

A magánpénztárak esetében a 2015.évi új jogszabályok miatt vizsgálni szükséges a kötelező tagdíjbefizetéseket és a 70%-os arány meglétét.

A pénztárak működési és számviteli sajátosságai

Tartalékok képzése: fedezeti, működési, likviditási

Folyamatok és alkalmazott audit stratégia

- Belépés, Bevallás, Befizetés – Control based
- Kilépés (szolgáltatás) – Control based
- Kifizetés – Control based
- Tartalék képzés – Control based
- Befektetések – Control based
- Hozamosztás – Control based
- Unit dealing – Control based
- Pénztárszolgáltatói díj (ügyviteli tanácsadás) - Substantive
- FSCP - Substantive
- Vállalt tagdíj - Substantive
- Függő számlák – Substantive

A pénztárak működési és számviteli sajátosságai

A pénztárnak az alábbi, legfontosabb egyezőségeket kell biztosítani:

- egyéni számlák egyenlegeinek összege és a fedezeti tartalék,
- egyéni számla egyenlege = a darabszámnak és az elszámoló egység árfolyamnak a szorzatával,
- letétkezelői igazolás, fordulónapi értékpapír állomány,
- pénzügyi instrumentumok és a tartalékok,

Egészségpénztár esetében pénzforgalmi szemléletű beszámoló készül és nincs piaci értékelés az értékpapírok esetében.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **A megbízás elfogadása - Közérdeklődésre számottevő intézmény**
 - Jelentős figyelem a tagok által, továbbá külső felügyeleti ellenőrzések
 - Az ügyfél és a munka elfogadása során a kockázatokat fokozottan mérlegelni kell.
 - Minőségbiztosítási partner bevonása (az aláíró partneren kívül minden Pénztár könyvvizsgálatában részt vesz, egy minőségbiztosításért felelős partner is)
 - Egyes területeken többlet vizsgálatok elvégzése

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **A megbízás elfogadása**

- **Függetlenségi szabályok**

- A könyvvizsgáló egyszerre maximum öt Pénztár beszámolójáról mondhat véleményt, ugyanazon a Pénztáron legfeljebb 5 évig lehet aláíró és nem lehet az adott Pénztár tagja sem (az utóbbi minden, a könyvvizsgálatban résztvevő munkatársa vonatkozik)
- Folyamatosan biztosítani kell a függetlenséget a könyvvizsgált pénztár letétkezelő, vagyonkezelő, pénztárszolgáltató és alapító szervétől. Fontos hogy a pénztár a fentiekben bekövetkező változásról mihamarabb értesítse a könyvvizsgálót, hogy az esetleg előálló függetlenségi kérdést időben kezelni lehessen.

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **A megbízás elfogadása – kiadásra kerülő jelentések**
 - A pénztárak minden negyedévben jelentést küldenek a PSZÁF részére az általa előírt formában, de a könyvvizsgáló csak az év végén készülő Éves Pénztári Beszámolóról mond véleményt
 - Önkéntes által működtetett magán pénztár esetében szükséges az Egyesített Éves Pénztári Beszámoló elkészítése is, melyről külön jelentést kell kiadni.
 - A rövid távú pénzügyi tervről és a hosszú távú pénzügyi tervet is vizsgálni szükséges, amelyekről a könyvvizsgáló szintén ad ki jelentést (3400. témaszámú „A jövőre vonatkozó pénzügyi információk vizsgálata” standard alapján)

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **Eltérő kockázati kitettségek a többi iparághoz képest:**
 - Közérdeklődésnek kitett könyvvizsgálat
 - Részletes jogszabályi háttér
 - Az eredendő kockázat magasabb, amelyet a Pénztárak az ellenőrzési kockázat csökkentésével tudnak ellensúlyozni
 - Általában erősebb és kifinomultabb ellenőrzési környezet
 - Az IT környezet sokkal fontosabb mint más iparágakban

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **A könyvvizsgáló válaszai:**

- Kiemelt jelentőségű a jogszabályok folyamatos figyelemmel kísérése
- Szakértők bevonása, mély iparági ismeret
- Az informatikai rendszerek felmérése, tesztelése elengedhetetlen a nagy számú tranzakciók illetve azok komplikáltsága miatt, ehhez IT szakértők bevonása
- A könyvvizsgálat nem végezhető el szubsztantív tesztelésekkel, ezért törekedni kell a folyamatba épített ellenőrzések felmérésére, és tesztelésére, annak érdekében, hogy azokra a könyvvizsgáló támaszkodhasson

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **A könyvvizsgáló válasza:**

- Hibahatárok meghatározása a mérlegfőösszeg alapján (a felhalmozott vagyon legjellemzőbb mutatószáma)

- Vagyonkezelői és letétkezelői igazolások felhasználása és tesztelése (pl. napi árfolyamok meghatározása, FIFO helyes kezelése)

A könyvvizsgálati sajátosságok

– Azonosan vizsgálható területek az ágazatok esetében:

- Költségelszámolás

- vagyonkezelési díj, valamint pénztárszolgáltatói díj,
 - bérleti díjak, bérköltség, garancia díj, felügyeleti díj.

A fentieket hagyományos audit technikákkal lefedhetjük.

- Tagdíjbevételek tartalékok közötti felosztása (az alapszabályban elfogadott százalékok mentén, újraszámolható)
- Befektetések elszámolása (Pénztáranként eltérő, de egy Pénztáron belül fennálló két ágazatban jellemzően azonos)

A könyvvizsgálati sajátosságok

● Befektetések vizsgálata

- Záró piaci érték megerősítése a vagyonkezelő és a letétkezelő által (a törvények szerint a letétkezelő független kell legyen a pénztártól is, így ez harmadik féltől kapott megerősítésnek minősül).
- Szükséges lehet egy mintán ellenőrizni, hogy az alkalmazott értékelési eljárások megfelelőek-e, különösen „egzotikus” befektetések esetén.
- Az értékelési különbözet változásának egyeztetése nem-realizált árfolyamnyereség / veszteség összegéhez.

A könyvvizsgálati sajátosságok

● Befektetések vizsgálata

- A realizált nyereség és veszteség (valamint kamat és osztalékbevételek) a pénztár sajátosságainak megfelelően végezhető kontrol megközelítéssel, vagy a nélkül is.
- Az adat tesztelés mintavételezéssel történik, ahol a minta nagysága lényegesen csökkenthető hatékony kontrollok megléte esetén.
- A kiválasztott tételek esetén az egyedi megbízási szerződések alapján újrakalkuláljuk a nyereséget / veszteséget (ennek részeként szükség szerint az eladási- és vételárban foglalt kamatokat és a FIFO-t is).

A könyvvizsgálati sajátosságok

- **Fedezeti céltartalék auditálása:**

- A beszámoló 73MEA Fedezeti céltartalék táblájának segítségével ellenőrizhető a fedezeti céltartalék időszak végi állománya:

- A tábla sorainak főkönyvből történő levezetése

- A lényeges változások esetén a kontrol teszteléseken túl az alábbi módszerek alkalmazása a leggyakoribb:

Ésszerűségi teszt, melynek során egy tételt más adatok alapján kiszámítunk és az így kapott eredmény hibahatáron belül van a tényleges adathoz képest.

A könyvvizsgálati sajátosságok

Tagdíjbevétel (önkéntes ág) vizsgálata szubsztantív vagy kontrol alapú megközelítéssel

-Szubsztantív megközelítés: várakozás felállítása az éves tagdíjbevételekre, az előző évi tagdíjbevételek és a taglétszám változás, illetve PSZÁF adatok alapján. Vállalt tagdíjak előírása.

- Kontrol alapú megközelítés: a befizetési folyamat megismerése, kontrolpontok keresése, illetve amennyiben megállapítjuk, hogy a kontrolok kialakítása megfelelő, véletlen mintavétellel a befizetések tesztelése.

A könyvvizsgálati sajátosságok

● Követelések vizsgálata:

- A tagdíjkövetelések jellemzően az utolsó havi (még nem esedékes) tagdíjbevételt, valamint a korábbi időszakokról áthozott (esedékes) tagdíjbevételt tartalmazzák.
- Ennek megfelelően egy ésszerűségi teszt, valamint a korosítás vizsgálata célravezető, ugyanakkor a könyvvizsgálati kockázat limitált, hiszen a meg nem fizetett tagdíjak tartaléka lényegében az esedékes követelések teljes összegére fedezetet nyújt. A kapott analitika kapcsán véletlenszerű mintavétellel alátámasztó vizsgálat elvégzése (alátámasztó adatok tesztelése).
- A TB-be visszalépő tagokkal szemben fennálló követeléseket hitelezési veszteségként kell leírni (Mpt. §42. 13. bekezdés), abban az esetben ha egyéb megszűnésként kezeljük ezeket az eseteket (a jogszabály más iránymutatást nem ad).

A könyvvizsgálati sajátosságok

Végelszámolások sajátosságai:

- a végelszámolás megindulásával az igazgatótanács és az ügyvezetés megbízatása megszűnik (az Ellenőrző Bizottságé nem)
- a pénztártag a rájutó vagyonrészt átlépés útján más pénztárba átviheti a végelszámolás megindulásáig, utána már csak az állami rendszerbe léphet vissza – külön vizsgálандók a visszalépések
- a végelszámolást az arról való döntéstől számított 1 éven belül le kell folytatni
- a végelszámolás megindulása előtti napra éves pénztári beszámolót kell a pénztárnak készíteni, melyet a bejegyzett könyvvizsgálónak kell auditálni (vegyes pénztárak esetén mindkét ágra el kell készíteni a beszámolót)
- amennyiben a végelszámolás nem fejeződik be az üzleti év végéig, az üzleti év végére vonatkozóan is kell éves beszámolót készíteni
- a végelszámolás befejezésének időpontjára már csak az érintett ágra kell elkészíteni az éves beszámolót
- pénzügyi tervek elkészítésével kapcsolatban felmerülő kérdések (mikorra, milyen időtávra)

A könyvvizsgálati sajátosságok

Beolvadások/összeolvadások sajátosságai:

- küldöttközgyűlés dönt 2/3-os minősített többséggel
- vagyonmérleg tervezet fordulónapjától a döntés időpontjáig legfeljebb 6 hónap telhet el
- egyesülési szerződés kerül megkötésre
- a kitűzött fordulónapra vagyonmérleg és vagyonleltár tervezetek készülnek, amelyet független könyvvizsgáló ellenőriz (mindkét pénztárnál lehet ua.)
- az átalakulás napja legkorábban a 2. küldöttközgyűlés napja lehet, de nem lehet későbbi mint az azt követő 30.nap
- az átalakulással létrejövő pénztár tevékenységi engedélyt kér
- az átalakulás napját követő 90 napon belül végleges vagyonmérleget és vagyonleltárat kell készíteni
- a megszűnő pénztár a közgyűlés napját követő 30. napon belül záró beszámolót készít

Könyvvizsgálói jelentések

Könyvvizsgálói jelentések

● Pénzügyi tervek:

- A vizsgálatot a jövőre vonatkozó pénzügyi információk vizsgálatára vonatkozó 3400. témaszámú magyar Nemzeti Bizonyosságot Nyújtó Szolgáltatási Standard alapján hajtjuk végre.
- Ennek értelmében kellő bizonyosságot kell szereznünk arról, hogy az éves pénzügyi tervet az abban bemutatott feltevésekkel összhangban készítették el, illetve
- korlátozott szintű bizonyosságot kell szereznünk arról, hogy az éves pénzügyi terv alapját képező feltevések a pénzügyi terv megfelelő alapját képezik.
- Önkéntes ágon elmúlt évi tapasztalataink szerint mindezen bizonyosságok megszerzhetőek, tehát minősítés nélküli, azaz tiszta könyvvizsgálói jelentések adhatók ki.

Könyvvizsgálói jelentések

- **Pénzügyi tervek:**

- Mindkét ágra vonatkozó jelentésünkben utalunk arra, hogy még ha a fentebb leírt hipotetikus feltevések szerint várható események bekövetkeznek is, a tényleges eredmények eltérhetnek a pénzügyi tervben foglaltaktól, mivel az egyéb feltételezett események gyakran nem a várakozásoknak megfelelően következnek be, és az eltérés lényeges lehet.
- Magán ágon az utóbbi időszak jogszabály-változásai jelentős mértékű bizonytalanságot eredményeztek a pénztárak jövőbeni működését illetően, különös tekintettel a taglétszám és a pénztári vagyon várható alakulására, illetve adott esetben a működési költségek fedezetére.

Könyvvizsgálói jelentések

● Pénzügyi tervek:

- Ugyanakkor a 3400. számú standard 33. pontja szerint: „amikor a könyvvizsgálatot olyan tényezők befolyásolják, amelyek eleve kizárják az adott körülmények között szükségesnek tartott egy vagy több eljárás alkalmazását, a könyvvizsgálónak vagy vissza kell lépnie a megbízástól, vagy pedig elutasító záradékot (ellenvéleményt) kell adnia és a jövőre vonatkozó pénzügyi információkról készített jelentésében a vizsgálati hatókör korlátozását le kell írnia.”
- Mindez azt jelenti, hogy az elmúlt év végén kiadott jelentéseinkben a korlátozott bizonyosságot nyújtó következtetésre vonatkozóan nem adhattunk ki korlátozott záradékot, hanem nem nyilvánítottunk véleményt/ elutasítottuk a véleménynyilvánítást arról, hogy a pénzügyi tervben ismertetett feltevések a pénzügyi terv elfogadható alapját képezik-e.

Könyvvizsgálói jelentések

● Pénzügyi tervek:

- Arról viszont továbbra is véleményt tudtunk mondani, hogy a pénzügyi tervet vajon a benne bemutatott feltevések alapján készítették-e el, függetlenül attól, hogy magukról a feltevésekről milyen véleményt mondtunk.
- 2012 tavaszán már nagyjából fel lehetett mérni a jogszabály-változások várható hatását, így amelyik magánnyugdíjpénztárunk akkor új pénzügyi tervet készített, s megfelelően alá tudta támasztani, hogy a további működésének pénzügyi alapja biztosított, annak legalább az éves pénzügyi tervére vonatkozóan minősítés nélküli jelentést adtunk ki, de ebben vissza kellett utaljunk arra, hogy ugyanezen időszakra vonatkozóan már korábban véleményt mondtunk egy tervről, illetve azt is meg kell említeni, hogy milyen jelentést adtunk ki akkor.
- Az NGM 2014.év végi előterjesztése miatt a fentiekben érintett kérdések ismét felmerültek a magánpénztárak esetében.

Könyvvizsgálói jelentések

● Éves beszámoló:

- A jogszabály-változásoknak a pénztár további működésére gyakorolt hatását be kell mutatni az éves beszámoló kiegészítő mellékletében.
- Magán ágon figyelemfelhívást tettünk a jelentésünkbe, melyben utalunk arra, hogy a kiegészítő mellékletben bemutatásra került a magánnyugdíjpénztári befizetések felfüggesztése és a tagok várhatóan jelentős részének állami rendszerbe történő visszalépése következtében kialakult helyzet, valamint a vállalkozás folytatásának biztosítása érdekében hozott intézkedések.

V. Az MNB tapasztalatai a pénztári könyvvizsgálók tevékenységével kapcsolatban

MNB tapasztalatai (2014)

- MNB vizsgálat előtti interjúk általános jellegűek
- Pénzügyi tervek nem az éves beszámolóval együtt lett elfogadva ill. nem megfelelő az időtáv
- Kevés az elvégzett interim vizsgálat
- IT és EB üléseken történő részvétel aránya kicsi
- Csak a számviteli szabályzatok kerülnek áttekintésre
- Hozamfelosztás ellenőrzése tagi szinten hiányzik
- MNB több számviteli hiányosságot állapít meg, Vezetői levél kiadása nem történik meg

MNB tapasztalatai (2015)

Könyvvizsgálói minősítések

- a minősítés **odaítélése és visszavonása a Közfelügyelet hatáskörébe** került
- **MNB-nek egyetértési joga van** a minősítés odaítélési eljárás során
- az MNB jogosult kezdeményezni a **minősítés megvonását, illetve felfüggesztését**
- a **minősítés feltételei** kibővültek: a gyakorlat megszerzése mellett szükséges a **szakmai vizsga** (a már minősítéssel rendelkezőknek 2017. december 31-ig kell a vizsgát letenniük)

MNB tapasztalatai (2015)

Együttműködés a felügyelettel

- az MNB-vel szembeni könyvvizsgálói **titoktartást feloldotta** a Kamarai tv. módosítása (2015. július 07-i hatállyal)

67. § (1a) „Nem jelenti a titoktartási kötelezettség megszegését a pénz-, tőke- és biztosításpiaci szervezeteket, pénztárakat érintően a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank által lefolytatott ellenőrzési eljárás során a Magyar Nemzeti Bank által az adott intézmény jogszabály alapján kötelező könyvvizsgálatát végző kamarai tag könyvvizsgálótól, könyvvizsgáló cégtől kért, a tényállás megállapításához szükséges adatok rendelkezésre bocsátása.”

MNB tapasztalatai (2015)

Információk a felügyelet részére

- Interjú a prudenciális vizsgálatok előtt
- konzultáció a vizsgálatok alatt
- Könyvvizsgálói jelentés az éves beszámolóról, pü-i tervekről
- Vezetői levél

MNB tapasztalatai (2015)

Tapasztalatok

- interjún megjelentek, és együttműködőek
- szűkszavú, lényegre törő válaszok (titoktartási kötelezettség miatt?)
- naprakész információkkal rendelkeznek
- az intézményre vonatkozó ismeretek nem kellően mélyek
- konkrét számok, információk ismeretének hiánya
- nem kielégítő válaszok (pl. szabályzatok gyakorlati alkalmazhatósága)
- több esetben nem jutottak a Felügyelet által még nem ismert többlet információhoz

MNB tapasztalatai (2015)

Hiányosságok

- intézmény **szabályozottságát** érintően:
 - csak a számviteli jellegű szabályzatok vizsgálatára fókuszálnak (jogszabályi változás, új megbízás esetén)
 - számviteli szabályzatok tartalma nem felel meg a jogszabályi előírásoknak,
- a könyvvizsgáló által az interjún felsorolt **kontrollhiányosságok** a felügyeleti helyszíni vizsgálatkor is fennállnak, azok kijavítására könyvvizsgáló írásban nem intézkedik
- a könyvvizsgálók általában **készen összeállított leltárt** kapnak, csak néhány tételhez ellenőrzik az analitikus nyilvántartást (hibák, hiányosságok kiszűrésére nem tartjuk alkalmasnak)

MNB tapasztalatai (2015)

Felügyeleti vizsgálatok jellemzően az alábbi témakörökhöz kapcsolódó hiányosságokat tártak fel:

- **kifizetés, elszámolás jogszerűségi és számszaki vizsgálatának mellőzése** (pénztár, tagi kifizetéseknél ellenőrizni szükséges
 - tag jogosult-e a kifizetésre,
 - határidőben történik-e a kifizetés,
 - bizonylatok megfelelőek-e,
 - nem jelentős összegeket is (számszakilag)

MNB tapasztalatai (2015)

Jelentésre és vezetői levélre vonatkozó tapasztalatok:

- pénzügyi terv véleményezése (pénztár): tartalmi kifogások (jelentés nem állt összhangban a pénzügyi terv időszakával; számszaki eltérések)
- vezetői levél: általában nem adnak ki, a hibákat menet közben javíttatják

MNB tapasztalatai (2015)

Elvárások:

- megfelelő minősítés megléte
- vizsgált intézményre vonatkozó speciális szabályok (jogszabályok, felügyeleti ajánlások, módszertani útmutatók) magas szintű és naprakész ismerete, a szakértelem erősítése
- intenzívebb (negyedévente, folyamatos) jelenlét
- szakmai szkepticizmus (adott tételek ügylet, bizonylat szintű, dokumentált ellenőrzése)
- külső szakértő bevonása (pl. IT)
- együttműködés a felügyelettel

VI. Összegzés

Összegzés

- Rövid távon változatlanul folytatható a könyvvizsgálati munka, az ismertetett jogszabályi változások és speciális könyvvizsgálati eljárások figyelembe vétele mellett.
- Hosszabb távon mindkét ágon előtérbe kerül a vállalkozás folytatásának elve érvényesíthetősége, egyben megkérdőjeleződik a szektor jövője (magán ágon fennmaradása is, de önkéntes ágon is jelentős térvésztes várható).
- Az alkalmazott könyvvizsgálati módszerek sok esetben sajátosak (követve a kialakult szabályozást), azonban az egyes pénztárak folyamatai egymástól jelentősen eltérnek, ezért egyedi vizsgálati megközelítést kell alkalmaznunk, különösen az ellenőrzési környezet tesztelésekor.

Köszönöm a figyelmet!